

Zalán Tibor:
Papírváros II. (Eltévedve)

Eltévedve – egy lélekállapot, amelyben élnek és lassan pusztulnak Zalán Tibor regényének hősei. Aki bírja, hogy egy történetben még rosszabb következik akkor, mikor már nem tudjuk elképzelni, hogy ennél rosszabb lehet, annak tetszeni fog a könyv. Aki tavaly nem tudta letenni Bartis Attila könyvét, *A nyugalmat*, az valószínűleg ezt is szeretni fogja. Habár Zalán Tibor írása teljesen más, mert avantgárd elemekből építkezik, és ilyen alig van a kortárs magyar prózában – főleg ami még élvezhető is.

A történet különböző írásmódú részletekből bontakozik ki. A könyv egy lány naplójával kezdődik, mely mintha *ready made* volna, változtatások nélkül épül be a regénybe, azaz a törlesztel alatt közölt fogalmazási hibákkal vagy bizonytalanságokkal együtt. Itt jegyzem meg, hogy aki szépirodalmi alkotásban nem viseli a *pina* és *fasz* szavakat, az ne strapálja magát ezzel a könyvvel. A naplóval párhuzamosan, néha történetelemeket előlegezve vagy a naplót magyarázva fut az a gondolatfolyam, mely megszelídített automatikus írásra hasonlít. Azért annyira hatásos, mert elbeszélője sajátos helyzetben van: habár kívülről látja hőseit, mégis mintha a szereplők bőrébe bújna volna, és az ő fejükket gondol-

kodna. Na meg azért is hatásos, mert bőven ad leírást a szerelmi kapcsolat testi oldaláról.

Aztán úgy a századik oldal környékén, mikor már a fejét fogja az ember a rosszkedvű sztoriktól, az arabok támadása egy pillanatra kimerevedik, mint mikor megállítjuk a videót, és öt különböző, abszurdabbnál abszurdabb kimenettel közül választhatunk: „Kérjük a megfelelő választ bekarikázni, a helyes megfejtést beküldők között egy db. kairói utat sorsolunk ki...” Úgyhogy aki biztos tudásra éhezik a cselekményt illetően, vagyis szereti tudni, hogy mi a fene történik tulajdonképpen, mitől romlanak el a dolgok szörnyen, az válasszon inkább egy Balzac-regényt. (Aki meg irtózik az iróniától, annak csak a telefonkönyvet tudom ajánlani.)

A formát tovább bontja a lakodalmi köszöntővers, a szabad vers meg egy dilettáns novella részletei, de azért a végén egész jól összeáll a kép, amelyről csak annyit, hogy van benne szerelem, lógó faszú apa, balletmester, nyomor, szerető, pezsgő, bor, abortusz, öngyilkosság, család, önccsalás, egyszóval minden kellék ahhoz, hogy eléggé nyomasztva legyünk. A történet főszereplője egy fiatal lány, és nála vagy 15–20 évvel idősebb szerelme. A lány életébe és naplójába azon a napon kapcsolódunk be, amikor ez a férfi leszólítja őt. Szerelmi kapcsolatuk távolság-

tartó és bizonytalanságokkal terhelt. Nem csak attól, hogy a lányt egy mosókonyhába száműzte részeges apja a lakásból, hogy rendkívül zárkózott, de amúgy pornómodell és klasszikusbalett-táncos, a férfi meg alkoholista, az apja képét tartja az ágya fölött, és irtózik a családtól. Hanem attól is, hogy egymás elől elzárják belső életüket és múltjukat. Egyébként az olvasó is átélheti, hogy ez mennyire nyomasztó, mert számunkra is csak fokozatosan derül ki hőseink előélete. Ám nem elég, hogy csak fokozatosan, még hiányosan és véletlenszerűen is, például hiába ólálkodik folyton a lány mögött apja sötét árnya, mégsem ehhez kapunk információkat, hanem a férfi apjáról tudunk meg ezt-azt. Sőt a végére már az időrend is teljesen összezavarodik: eltévedünk a történetben. Nem egyszerű könyv, de izgalmas. Érdemes kibogozni.

BUDAI JULIANNA

(Kortárs Kiadó, Budapest, 2002. 1960 Ft)

Papp Attila Zsolt: *A Dél kísértése*

Sorozat a sorozatban – mondhatnánk a FISZ Könyvek kiadójának legutóbbi vállalkozására. Az Erdélyi Híradó Kiadó és a FISZ közös vállalkozása három ifjú erdélyi költőt

ismertet meg a nagyérdeművel. Egyikük Papp Attila Zsolt. Mindössze 23 éves, kötete a karcsúnál is karcsúbb. Borítója kellőképpen tetszetős és absztrakt. Olyannyira absztrakt, hogy e sorok írója tanácstalanságában tartózkodna mindennemű definíciótól ez ügyben. Póriasan szólva: elképzelése sincs arról, vajon mit ábrázol. De szép. Tényleg.

Sajnos a hátsó borítón olvasható versrészlet nem a legjobb reklám az alkotónak: „Mert nincs tárgy, mit megénekelni tudnék, / vagy van tán, csak én nem veszem észre” (*Naiiv époszom*). Önkéntelenül is felmerül a gondolat: ha nincs tárgy, hát nem kell feltétlenül írni. Egy költő és a „mindenáron magatartás” nem mindig fér meg egymással. Ha nem megy éppen, hát nem megy. Előfordul. De mindezt versebe foglalni és kitenni a hátsó borítóra ajánlasként – üzletileg (is) némiképp káros. Az efféle *ars poeticáról* nem is beszélve. 23 évesen a megfáradt, agg, lantot letenni készülő költő képe nem a legjobb ajánlólevél. Sajnos a kötetet fülszövegben ajánló Orbán János Dénes szavai sem keltenek frenetikus érdeklődést az olvasóban. Nélkülöz minden személyes jelleget, és egy kis finomítással akárkinék a kötetén ott díszelgethetne.

Mindezek ellenére mégis érdemes belelapozni a kötetbe, a meglepetés a külsőn után igen kellemes. Korántsem tökéletes, de valóban kellemes. Hozzáteszem, nagyon rit-